

הלכתא למשיחא בדרף היומי

מסנת זבחים

תוכן עניינים

- א. מטלית פחותה משלש ... דאי בעי חשיב עליה 3
- ב. בגד שחישב עליה לצורה ... עוצבא שחשב עליה לקצעה טהורה עד שיקציענה. 3
- ג. ראוי לכיבוס למעוטי כלי דבר גרידה הוא 4
- הלכה למעשה 5
- ד. דעור בר כיבוס הוא ... היתה עליו לשלשת מקנחה בסמרטוט 5
- ה. היתה (על) של עור נותן עליה מים עד שתכלה 7
- הלכתא למשיחא 8
- ו. קרא ומתניתין ברכין כי פליגי בקשין 8
- ז. צרעת כיון דמגופיה קא פרחא מחלחלא ליה ומשוי לה רך 8
- הלכה למעשה 8
- ח. בגד שרייתו זהו כיבוסו [רבא לטעמיה דאמר רבא זרק סודר למים חייב ... סודר עביד כיבוס] 9
- ט. זרע פשתן ... דמקדח אי הכי חיטי ושערי ... אית להו רירי א"ה שלחים נמי התם קעביד לישא 11
- י. ושכשיכי ליה מסאני במיא שכשוך אין אבל כיבוס ... שכשוך מותר כיבוס אסור 12
- הלכתא למשיחא 14
- יא. בגד שיצא חוץ לקלעים נכנס ומכבסו במקום קדוש נטמא חוץ לקלעים קורעו נכנס ומכבסו במקום קדוש 14
- יב. כלי חרס שיצא חוץ לקלעים נכנס ושוברו במקום קדוש נטמא חוץ לקלעים נוקבו ונכנס ושוברו במקום קדוש 14
- יג. כלי נחשת שיצא חוץ לקלעים נכנס ומורקו ושוטפו במקום קדוש נטמא חוץ לקלעים פוחתו ונכנס ומורקו ושוטפו במקום קדוש 15

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

התנתא למשיחא בדרף היומי

מסנת זבחים

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748
להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה
<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכתא למשיחא בדרף היומי

מסנת זבחים

דף צד.

א. מטלית פחותה משלש ... דאי בעי חשיב עליה

מטליות שאין¹ בהן שלשה על שלשה טפחים² אינן מקבלות טומאה, ואם הישב עליהן והכינן מקבלות טומאה עד שיהיו פחות משלש על שלש אצבעות, שכל פחות משלש על שלש אינו מקבל טומאה כלל ואף על פי שהכינו. וי"א³ שאף בפחות משלש על שלש כל שמחשבתו ניכרת מתוך מעשיו מועילה הכנתו לקבל טומאה.

וכבר התבאר לעיל דף צג: שמטעם זה אפילו ניתז דם הטאת על בגד שהוא פחות משלש על שלש אצבעות, גם כן טעון⁴ כיבוס אף שהוא שיעור פחות מלקבל טומאה כיון שאם יחשוב עליו להשתמש בו כמו שהו מקבל טומאה נחשב גם עתה ראוי לקבל טומאה לדעת הי"א. ולדעה הראשונה דוקא בשלש על שלש ולא בפחות מזה⁵.

ב. בגד שחישב עליה לצורה ... עוצבא שחשב עליה לקצעה טהורה עד שיקציענה

כבר התבאר במסכת ב"ק דף סו: שכל עור⁶ הראוי להתטמא במדרס ואינו חסר מלאכה, המחשבה מטמאתו ואם הישב עליו להיות עור שלחן וכיוצא בו הרי זה מתטמא במדרס.

¹ רמב"ם הלכות כלים פרק כב הלכה כא

² על כרחך גרים בנמי כאן שלושה על שלושה. וכ"כ בבן אריה כאן ובערוך השולחן העתיד הלכות כלים סימן רכו סעיף יא

³ תוס' ד"ה דלא סוכה זו: ואפילו הישב עליהן בטלה דעתו והא דמשמע בזבחים פרק דם הטאת (דף צד). דמטלית פחותה משלש על שלש מהניא ביה מחשבה דלא דמי דהתם מחשבתו ניכרת מתוך מעשיו כדפרישית פרק כ"ח דכלים. ובגדה ס: ד"ה במטלגניות כתבו דבזבחים פרק דם הטאת (דף צד). משמע דאי חשיב עליהו ויחדם מקבלים טומאה.

⁴ אולם לפמש"כ בכס"מ שדוקא בעומד לכך ס"ל לרמב"ם שטעון כיבוס אם כן תליה אי הוי בגד העומד לכך וצ"ע.

⁵ תורת הקדשים נו. אות י

⁶ רמב"ם שם פרק כד הלכה ו

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכתא למשיחא בדרף היומי

מסנת זבחים

ואם חסר מלאכה אין המחשבה מועלת בו עד שתיגמר מלאכתו, חוץ מן העור שמחפין בו המרכב מפני האבק⁷, שהמחשבה מועלת בו אף על פי שלא נגמרה מלאכתו.

בד"א בעורות בעל הבית אבל עורות העבדן שסתמן למכירה אין המחשבה מטמאתן עד שיעשה בהן מעשה ויכניס למדרס.

ומשום כך כבר התבאר לעיל שם שאם ניתז דם החטאת על עור בהמה⁸, עד שלא הופשט אינו טעון כיבוס, אחר שהופשט טעון כיבוס, שאף על פי שאינו מקבל טומאה עתה הרי הוא ראוי לקבל טומאה לאחר שיתעבד⁹.

ג. ראוי לכיבוס למעוטי כלי דבר גרידה הוא

⁷ עיין מ"מ שתמה למה השמיט רבנו הא דתניא בתוספתא עוצבא שהוא עתיד לקוצעה טהורה. ואני אומר עיין בערוך ערך אברזין דהיינו עוצבא שהוא מכסה המרכבה עיין שם וזהו ג"כ פי' רבנו בפ"י המשנה פכ"ז דכלים מ"ז אלא העוצבא דהיינו חיפוי העור אשר יהיה על המרכב וכו' עיין שם ומשנה זו הובאה בב"ק דף ס"ז ע"ב מתקיף לה רבה בר רב חנן והלא עוצבא שנו כאן ועוצבא א"צ קיצוע דתנן כל מקום שאין חסרון מלאכה מחשבה מטמאתן וכל מקום שיש חסרון מלאכה אין מחשבה מטמאתן אלא עוצבא ועי"ש בר"ש (שהביא תוספתא זו עוצבא שהוא עתיד לקוצעה וליטול זנבה טהורה) ופירשו דעוצבא חמירא דמחשבה מטמאתה אף על גב שחסרה מלאכת קיצוע. ומ"ש התוס' ב"ק מיהו אם הישב לקוצעה איתא בזבחים דטהורה עד שיקצעה הן הן דברי התוספתא הנ"ל שהביא הר"ש בשם ר' שמעון בן מנסיא והובאה תוספתא זו דר"ש בן מנסיא בזבחים דף צ"ד ואתאן לר' אלעזר אבל רבי יהודה פליג התם וסובר דאע"ג שחישב לקוצעה טמאה במחשבה שחישב עליה להיות עור שלחן אף על גב שמחוסר מעשה קציעה וגם חישב לקוצעה ורבנו פסק כר"י נגד ר"א דס"ל הא נמי ראוי הוא הואיל דר"י מאריה דגמרא טפי והרי רבנו פסק כן בפרקין ה"ו חוץ מן העור שמחפין בו המרכב מפני האבק וכו' עיין שם בכ"מ וסתם ולא חילק דאפי' חישב לקוצעה והרי מחוסרת מעשה מ"מ מהני בה מחשבה לעשותו מרכב הואיל שהעוצבא ראוייה לכסות המרכב בלי קיצוע לא מקרי מחוסר מעשה ופי' רבנו משונה לגמרי מפרש"י זבחים דף צ"ד כמבואר בפרקין ה"ו והמל"מ לא השגיח בזה מרכה"מ שם.

⁸ רמב"ם הלכות מעשה הקרבנות פרק ח הלכה ה

⁹ משמע מדברי רבינו ז"ל דאע"ג דקודם שיתעבד אינו יכול לקבל טומאה מ"מ קרי ראוי לקבל מפני שאחר שיתעבד יקבל ודלא כפירוש רש"י ז"ל והתוס' ז"ל שפירשו אפי' קודם עיבוד ע"י מחשבה ראוי לקבל טומאה כגון שחשב להשתמש בו בלא עיבוד ואינו מחוסר מעשה אלא מחשבה. דסובר רבינו ז"ל דסתם עורות לעיבוד קיימי אבל סתם בגד לאו לצורה קאים ואם כן התם כיון דמחוסר צורה שהוא מעשה דלאו לההוא מעשה קאי על הסתם לא מיקרי ראוי אבל הכא דהאי מעשה דעיבוד סתמיה להכי קאים לא מיקרי מחוסר מעשה כיון דע"כ עתיד לבא דסתמיה להכי קאי ולא מעשה גמור הוא אלא הוי כמחשבה דעלמא ולכך מדמה הגמרא חך מחוסר מעשה דהכא למחשבה דבגד שיש בו צורה דכי היכי דהתם בביטול יורד לטומאה הכא נמי יורד לטומאה דמעשה כי האי דהוי כמו מחשבה והוצרך רבינו ז"ל לומר כן כדי לתרץ קושית התוספות ז"ל שהקשו בפרק במה טומנין אמרו דאין עור מקבל טומאה עד אחר עיבוד ובסוגיא דבפרק דם חטאת לא משמע כן והוצרכו לידחק בתירוץ הקושיא ולפי מה שפירשתי בדברי רבינו ז"ל נחא. לח"מ שם. ועיין הר המוריה פי' בדרך אחר.

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | וובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכתא למשיחא בדרף היומי

מסכת זבחים

כבר התבאר לעיל שם אין טעון כיבוס אלא מקום הדם בלבד, והוא שיהיה על כלי שראוי לקבל טומאה וראוי לכיבוס, אבל אם ניתז על כלי עץ או כלי מתכת אינו טעון כיבוס לפי שאינן ראויין לכיבוס אלא גורדן בלבד. ולפיכך ניתז על עור הדג¹⁰ אינו טעון כיבוס לפי שאינו ראוי לקבל טומאה¹¹.

הלכה למעשה

ד. דעור בר כיבוס הוא ... היתה עליו לשלשת מקנחה בסמרטוט

כבר התבאר במסכת שבת דף קמב: שהמלבן¹² את הצמר או את הפשתן או את השני וכן כל כיוצא בהן ממה שדרכו להתלבן הרי זה אב מלאכה וחייב ותולדת המלבן המכבס בגד צמר או פשתים או שאר מינים בדרך כיבוס, ולא נקרא כיבוס אלא כשמשפסף צד אחד על השני כדרך הכובסין ואע"פ שהיה נקי לגמרי ועיין שם דף קמג. שאף הסוחט את הבגד חייב משום מלבן.

ולפיכך אסור לנקות בגדים¹³, בין בשבת ובין ביום טוב, שכן יש בזה משום איסור ליבון.

והנה יש לחלק¹⁴ בין ליבון רטוב לליבון יבש.

ליבון רטוב כולל שלשה אופני ניקוי אלה:

א. שריית הבגד במים או בכל חומר נוזל אחר, כגון סבון נוזלי.

¹⁰ רמב"ם שם הלכה ד ה

¹¹ נלמד ממה ששינונו שם (דף צ"ג:) אין טעון כיבוס אלא דבר שהוא ראוי לקבל טומאה. כס"מ שם

¹² רמב"ם הלכות שבת פרק ט הלכה י ועיין שבת עג ע"א ברש"י ד"ה המלבנו פי' מכבסו בנהר וכן במאירי שם כתב המכבסו בנהר כדי ללבנו

¹³ שו"ע ונו"כ או"ח שב

¹⁴ שמירת שבת כהלכתה פרק טו אות ב

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DL117K9ciPjB873YPB8kBu>

התנתא למשיחא בדרף היומי

מסנת זבחים

ב. כיבוס (שיפשוף) הבגד במים או בכל חומר ניקוי אחר.

ג. סחיטת הנוזלים¹⁵ שנספגו בבגד, שמבואר שם דף קמז. או ניעור הבגד מן הנוזלים שנספגו בו. ומבואר שם דף קמז.

ליבון יבש כולל שלשה אופני ניקוי אלה:

א. הסרת לכלוך הספוג בבגד על ידי שפשוף או ניעור.

ב. הסרת הלכלוך הרבוק בבגד, גם היא על ידי שפשוף או ניעור.

ג. ניקוי הבגד מן הלכלוך שנתפס עליו, על ידי הסרתו ביד או ניעורו¹⁶ וכדו'. שיבואר להלן דף קמז.

אין משום איסור ליבון (לענין דין דאורייתא¹⁷) אלא אם כן הבגד מתנקה על ידי פעולתו, ומכאן שיש להבדיל לענין איסור ליבון בין שריית בגד מלוכלך במים, ובין שריית בגד נקי בהם¹⁸, בין שרייה במים לשם ניקוי ובין שרייה דרך לכלוך, כמו שיבואר להלן. וכן יש להבדיל בין ניקוי בגד שחור לניקוי בגד לבן, בין ניקוי בגד שמקפיד על ניקיונו לניקוי בגד שאינו מקפיד על ניקיונו, וכפי שיבואר להלן דף קמז.

ליבון יבש

בגד שיש עליו טיט או צואה או שנפל דבר מאכל על בגדו, אם הוא לח, מותר לקנחו במטלית וכדומה, ודוקא אם ישאר רישום לכלוך בבגד אבל לנקותו לגמרי אסור. וכבר נתבאר לעיל בדרף קמא: שמותר גם לגררו בצפורן או בסכין, ולשפשפו מבפנים, כיון שאין זה דומה לליבון. אבל לא מבחוץ, שדומה לליבון ודוקא אם ישאר רישום לכלוך בבגד אבל לנקותו לגמרי אסור¹⁹.

¹⁵ (ב) סי' שב במ"ב ס"ק לט וע"ש בשעה"צ ס"ק נג, וע"ש בשו"ע סע' א, סי' שא סע' מה בביה"ל ד"ה ואינו.

¹⁶ סי' שב סע' א, זו - ח.

¹⁷ דאילו מדרבנן בכל ענין אסור, שם סע' ט ברמ"א. ועיין במ"ב ס"ק מה, דיש לחוש לאיסור תורה לדעה דאפילו בבגד נקי שייך לומר שרייתו היא כיבוסו (וכן סותם בעל השו"ע סי' שלד סע' כד), אם לא שהוא שורה דרך לכלוך הבגד, וע"ש בביה"ל ד"ה שיש עליו, וע"ש בשם הגר"א דנקיט הכי לחומרא. ויל"ע סי' שיט במ"ב ס"ק לו בשם הגר"א, ועיין סי' שיט במ"ב ס"ק נט ובשעה"צ ס"ק נב.

¹⁸ מ"ב שב לט

¹⁹ ואם נתיבש כבר, הכל אסור, דהוי כטוחן כיון שהטיט מתפרר לחתיכות

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | וובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

התנתא למשיחא בדרף היומי

מסנת זבחים

ליבון רטוב

שריית הבגד במים כשיש עליו לכלוך, הרי הוא ככיבוס וחייב לבו"ע. כמו שיבואר להלן.

ה. היתה (על) של עור נותן עליה מים עד שתכלה

בעור וביריעות פלסטיק²⁰ או ניילון ובבדים סינטטיים אין משום כיבוס בשרייה אך בגד שעשוי חוטים משני מינים, טבעיים וסינתטיים, או מסיבים מעורבים משני מינים, טבעיים וסינתטיים, יש בהם משום כיבוס בשרייתם²¹. עדשות מגע רכות אין לשרותם בנוזל ניקוי אך מותר לשרותם בנוזל שרייה שלא מעורב בו נוזל ניקוי

מכנסי תינוק עשויים גומי או ניילון (פלאסטיק) שלא תפור בהם שום בד, וגם אינם תפורים בחוט מסיבים טבעיים, וכן מצע עשוי גומי או חומר סינתטי ששמים במיטת תינוק מתחת לסדין, מותר לשרותם במים או להזרים עליהם מים כדי לנקותם, אם אמנם הכוונה היא להשתמש בהם בו ביום, אבל בעודם רטובים לא ישפוף חלקיהם זה בזה, וגם לא ישפוף אותם ביד או במטלית. ובמטלית רטובה אסור לשפוף בכל אופן, כי הרי בפעולתו זו הוא סוחט מים מן המטלית.

בגד שעשוי חומר טהור של סיבים סינתטיים ללא תערובת סיבים טבעיים (גרביים, חולצה וכן כפפות גומי, והוא גם אינו תפור בחוט עשוי סיבים טבעיים, מותר לשרותו במים, כשהכוונה היא להשתמש בו בו ביום, אבל בעודו רטוב אסור לשפוף חלקיו זה בזה או לשפוף אותו ביד או במטלית, ואילו השימוש במטלית רטובה אסור בכל אופן. ואסור לסחוט בגד זה שעשוי מסיבים סינתטיים להוציא את המים שבו או לנער בחזקה את המים ממנו.

הרוצה לשרות במים בגד עשוי גומי או ניילון (פלאסטיק), או בגד עשוי מסיבים סינתטיים, והוא תפור בחוט מסיבים טבעיים, יזהר שלא ליתן את מקום התפר במים או להזרים מים עליו.

ואם השולחן או משטח – העבודה הוא רטוב, מותר לנקותו במטלית לא – ספוגית מחומר סינתטי, ומותר לצורך הניקוי אף לשפוף מים על השולחן או המשטח, ולשפפו, בידו או במטלית סינתטית לא – ספוגית, מן הכלוך שבו, ואף מותר

²⁰ שמירת שבת כהלכתה פרק טו אות ז

²¹ ש"ב פט"ו סעי' ה ה

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DL117K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכתא למשיחא בדרף היומי

מסכת זבחים

להשתמש לצורך זה במגב – גומי. אבל לא ינקה את השולחן הרטוב או המשטח הרטוב במטלית רגילה, גם אם היא יבשה.

שולחן מכוסה מפה העשויה מחומר סינתטי טהור ללא כל תערובת חוטים טבעיים, כמו מפה פלאסטית או שעוונית (בחלק שאינו סופג), אם נתלכלך ומקום הלכלוך הוא יבש, מותר לנקותו במטלית יבשה, מכל חומר שהוא, ואף מותר לשפשף בה כדי להסיר שיירים שנדבקו. אבל אסור לנקות במטלית רטובה או לחה, שהרי בהכרח יבוא לידי סחיטה, כשישתמש במטלית שכזו.

הלכתא למשיחא

ו. קרא ומתניתין ברכין כי פליגי בקשין

כבר התבאר לעיל דף צג: שאחד הבגד²² ואחד העור הרך ואחד השק טעונים כיבוס, אבל העור הקשה²³ הרי הוא בעץ וגורד הדם מעליו, ויש מחמירים²⁴ שאף העור הקשה צריך כיבוס.

ז. צרעת כיון דמגופיה קא פרחא מחללא ליה ומשוי לה רך

אין מטמא בנגעים²⁵ אלא בגדי צמר ופשתים בלבד, או השתי או הערב של צמר ופשתים, וכל כלי העור בין קשה בין רך.

דף צד:

הלכה למעשה

²² שם הלכה ב

²³ וקשה דבהלכות שבת (פ' כ"ב) גבי מנעל של עור כתב רבינו ז"ל סתם אסור לכבס והיה לו לחלק גם שם בין רך לקשה דקשה ודאי מותר דליכא כיבוס כדאמרינן הכא. כס"מ שם ואולי ראה לחלק בין שבת דלכל מסור ובין כבוס דהכא דאינו אלא במקום זריזין וצע"ג בזה. הר המוריה שם

²⁴ הוא דעת השאילתות פרשת מצורע קפה עיין זבח תודה נו: ד"ה והלכה כרבנן
²⁵ רמב"ם הלכות מומאת צרעת פרק יג הלכה א

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DL117K9ciPjB873YPB8kBu>

התנתא למשיחא בדרף היומי

מסנת זבחים

ח. בגד שרייתו זהו כיבוסו [רבא לטעמיה דאמר רבא זרק סודר למים חייב ... סודר עביד כיבוס]

שריית הבגד²⁶ במים כשיש עליו לכלוך, הרי הוא ככיבוס וחייב לכו"ע. לפיכך אין לשפוך מים ולוא מועטים או לשרות במים בגד שנפל עליו דבר מאכל, או לכלוך כיון שעיי"ז מתנקה הבגד, וכ"ש שאין לשפשפו במטלית לחה. ולכן תינוק שהשתין על הבגד או שיש לכלוך אחר, אם ישפוך עליו מים, חייב. אבל מותר ליטול ידיו, וכיון שאין על הידים רק מעט מים, מותר לקנח ידיו במקום השתן שכיון שקינוח ידים הוא בדרך לכלוך ולא בדרך כביסה כלל וגם שאין על הידים רק מעט מים, לכ"ע לא אמרינן בזה שרייתו זהו כיבוס²⁷.

אם אין בבגד שום לכלוך, י"א²⁸ שגם בזה שרייתו זהו כיבוס וחייב. וי"א כיון שהבגד נקי, לא אמרינן שרייתו זהו כיבוס ופטור. ויש לחוש ולהחמיר בזה, ולכן אסור לשרות כבסים במים, או לשפוך עליהם מים, בין בשבת ובין ביום טוב, בין אם הכבסים מלוכלכים ובין אם הם נקיים, בין אם הם לבנים ובין אם הם צבעוניים.

ובבגד מלוכלך יש להחמיר שאף בדרך ליכלוך שרייתו זהו כיבוס²⁹.

ולכן, מי שמתמש בחיתולים עשויים בד, יזהר שלא לשרות אותם במים אחרי שנרטבו או שנתלכלכו, ואף להתיז עליהם מים – אסור, אבל מותר להסיר מהם את הצואה, ובלבד שלא ישפוף להסיר את רושם הלכלוך שנשאר בבגד, והוא שלא

²⁶ שו"ע ונו"כ או"ח שב ט ומ"ב לט שמירת שבת כהלכתה פרק טו אות ד

²⁷ מ"ב שם ס"ק נג

²⁸ והנה דבהא דקי"ל דשרייתן היא כיבוסן יש דעות בפוסקים י"א דדוקא כשיש איזה דבר לכלוך על הבגד דהשרייה מעביר הלכלוך אבל אם אין שם לכלוך ואפילו הושחר מחמת לבישה לא מקרי כבוס ע"י שרייה לבד אם לא שמכבסן ממש או שסוחט את מימיהן ומ"מ אסור לשרותן מדרבנן גזירה שמא יבוא לסחיטה וי"א דאפילו אין עליהם לכלוך כלל אמרינן דשרייתן היא כיבוסן אך כ"ז דוקא אם הוא דרך כבוס אבל אם הוא דרך לכלוך כגון שנטל ידיו במים ומקנחן במפה ואפילו אם היו המים טפוחים הרבה על ידיו וע"י קינוחו הוטפת המפה אפ"ה לא שייך בזה שרייתו היא כיבוסו דדרך לכלוך הוא ויש מחמירין עוד שאם היו המים מרובין אפילו כשהוא דרך לכלוך אמרינן שרייתו היא כיבוסו וע"כ הם סוברים דכשנטל ידיו ורוצה לנגבן במפה יראה לנער ידיו עד שלא ישאר עליהם רק מעט מים ואז מותר (מ"ב שם ס"ק לט)

²⁹ בה"ל שם סעי' ט ד"ה שאין

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

התנתא למשיחא בדרף היומי

מסנת זבחים

ישתמש לצורך זה במים. ומן הנכון הוא ליתן את החיתולים המלוכלכים בכלי כמות שהם ולכסותם, ומותר לזלף עליהם טיפות חומר דוחה חרקים. במקרה של חשש להעברת מחלה מדבקת, מותר לשרות את החיתולים בחומר שאין הדרך לכבסם בו, אך לא ישרה אותם במי – כלור או באקונומיקה, שהדרך לכבס בהם. ובמקרה זה ייטיב לעשות אם ישתמש בחיתולי נייר, שאותם זורקים אחר השימוש.

ומ"מ לכ"ע אסור ליתן עליו מים מדרבנן, דגזרינן שמא יסחוט. ולכן כשנשפך מים על השולחן וכיוצא בו, אסור לקנחו בבגד שמקפיד עליו, שאע"ג שהוא ג"כ דרך לכלוך, מ"מ אם יש עליו מים מרובים, חיישינן שמא יסחוט. וכן לא ינגב במפה כוסות שפיהן צר, שמחמת דחקן נסחט המים.

אבל מותר לנגב כוס וקערה כיון שאין דבוק בדופני הכלי מים כ"כ שיבוא לידי סחיטה אא"כ מנגב בה כלים הרבה שאז קרוב הדבר שיבוא לידי סחיטה בין כלי לכלי וראוי לגער בו שלא יעשה כן, ובמגבת המיוחדת לכך שאין מקפיד עליה לסוחטה לכו"ע מותר אף לנגב בה כלים הרבה כיון שאם יהיה הסמרטוט לח מצד אחד ע"י הניגוב ינגב בה מצד אחר.

אף כי אסור לשרות כבסים בתוך מים בשבת, הרי מותר לשרות את הכבסים של חולים במחלה מדבקת בחומר חיטוי, כדי למנוע הידבקות, אבל לא יעשה אחרי שריית הכבסים כל פעולת כיבוס נוספת.

במקרה של נקע שאינו גורם כאב חזק, מותר לומר לנכרי להניח על מקום הכאב קרח הגורם להרגעת הכאב, ואם לא יכול להניח קרח או שאין בנמצא, מותר לומר לנכרי לשים רטיה רטובה (קומפרס), מכיון שאין בזה אלא איסור דרבנן, ומוטב לומר לנכרי שיקח לצורך זה מטליות נקיות לגמרי.

במקרה של נקע או צביטה עם כאב חזק עד שנחלש כל הגוף, או במקרה של דלקת, כגון דלקת ורידים הגורמת לכאב חזק, כשאין אפשרות אחרת ישם על המקום רטיה רטובה (קומפרס) עשויה חומר סינתטי, ואם אין לו כזו, מותר לו לשים רטיה בד. וכיצד יעשה ישתמש במטלית שהורטבה מבעוד יום. אין לו מטלית כזאת, מותר להכניס מטלית יבשה בתוך משקין צבועים (אבל אין לצבוע מים בשבת לשם כך). אם גם אין משקין צבועים, יתן את המטלית, נקיה מכל לכלוך, במקום המתאים בגוף החולה וירטיבה שם, ורק אם אי אפשר לעשות כן, יש מקום להקל ולהתיר הרטבת המטלית אף במים נקיים לפני נתינתה על גוף החולה, והוא שתהייה נקיה לגמרי. ובכל אופן צריך להיזהר שלא לסחוט את המטלית.

נתלכלכו ידיו בטיט וכדו', אסור לנגבן במגבת או בממחטה, גזירה שמא יבוא לכבס את המגבת או את הממחטה כדי לנקותן מן הלכלוך הדבוק בהן, אבל מותר לנגב את הידים במטלית יבשה או בנייר שאינו מקפיד ללכלכם.

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DL117K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכתא למשיחא בדרה היומי

מסכת זבחים

ט. זרע פשתן ... דמקדח אי הכי חיטי ושערי ... אית להו רירי א"ה שלחים נמי התם קעביד לישא

השורה חיטין³⁰ ושעורין ושאר זרעונים וכיוצא בהן במים, כדי שיתרכבו ויצמיחו כדרך ששורין קמניות קודם הזריעה, וכן השורה תבואה לעשות מהן מלצין³¹ כדי לעשות מהם בירה או וויסקי (וכל סוגי שכר כיו"ב) וידוע דכוונתו להצמיח, הרי זה תולדת זורע³¹ וחייב בכל שהוא, ואפי' בנגריר אחד. ותיכף משנתן למים, חייב.

אבל מותר³² לשרות תבואה³³ לבהמתו, כיון שאין כוונתו אלא לרכך הזרעונים וגם לא יבוא לידי צמיחה³⁴, הקודם שיצמיחו יאכלום הבהמות ואפילו אם ישיירו מאכילתם אין בכל כלום כיון שאינו פסיק רישא שישירו.

וכל זה בזרעונים שאין נבללים במים אבל בזרעונים שמתערבים ונתלים זה בזה במים כמו כרשינין וכיו"ב שמתרכבין ונימוחים שם, והמים מתעבים בסיבתם ונעשים כמים שעיסה או קמה בלולים בתוכה אסור לשרותן לבהמתו משום מלאכת לש.

ומשום כך³⁵ הנותן מים לתוך זרעוני פישתן או שומשומין, או שגונתן לתוך המים חייב משום לש, אף עם לא גיבל כיון שעיי"כ נתלים זה בזה ונעשים

³⁰ רמב"ם הלכות שבת פרק ח הלכה ב שו"ע ונו"כ או"ח שלו ת, והיי אדם כלל יא סעי' ב ומ"ב ס"ק נא
³¹ שביתת השבת זורע סעי' ב ועיין בבאר רחובות שם ס"ק ב שהוכיח שעצמם מה שמוציאים הזרעונים זרעים הוא עצמו המלאכה ולא רק מה שעיי"כ מכינים לזריעה
³² חיי אדם שם ומ"ב שם ושביתת השבת שם סעי' ד
³³ מ"ב שם

³⁴ דעת המנח"ח מוסך השבת (זריעה אות א ג). שאם זרע במקום המצמיח חייב אפילו אם אחר זריעתו הוציא את הזרע ולא הצמיח, וכתב המנח"ח עוד שזהו דוקא בזרע בקרקע ועפר, אבל בזרע במים אינו חייב אלא אם הצמיח לבסוף, שעצם הזריעה במים אינה דומה כלל לזריעה בעפר ואינה תולדת זרע, ורק הצמיחה היא התולדה. ובהגהות על המנח"ח שם הובא שכן כתב הרמב"ם בתשובה והובא בפירוש קדמון ממערים להל' שבת (פ"ח ה"ב), ושכן כתב גם הרדב"ז (סי' אלף תריא) אולם באג"מ זורע ס"ו. כתב שאף באופן זה חייב אף שלא הצמיח לבסוף. וכתב המנח"ח שלפי דבריו שהמלאכה בזה היא הצמיחה, הרי זו כמלאכת אפיה, שאף שבזרע חייב אפילו אם הצמיח ביום חול, באפיה אינו חייב אם נאפה אחר השבת, והיינו שגם בזריעה במים לא יתחייב אלא אם הצמיח בשבת עצמה. ולפי זה מה שכתב כאן במשנ"ב וכן בשעה"צ שחייב אף אם הצמיח אחר השבת וכגון בזרע מיד קודם צאת השבת, הוא שלא כדעת המנח"ח.
³⁵ שו"ע ונו"כ שם שמ"ב

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרה היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הקנתא למשיחא בדרף היומי

מסנת זבחים

עיסה. שברברים המתגבלים מאליהם ללא צורך במעשה גיבול, יש בהם³⁶ איסור לש מדאורייתא בנתינת המים. ולכן לא יועיל בהם שום שינוי להתיר את עשייתם בשבת, שאין שינוי מועיל במקום שאסורה נתינת המים.

ומשום כך אבקות כגון פירה אינסטנט וכיוצא בהן, אסור לעשותן בשבת ואפילו בבלילה רכה, והאיסור הוא אף אם אין העיסה מתגבשת מיד אלא לאחר זמן, כגון ג'לי בזק³⁷.

צמוקין³⁸ ושאר פירות יבשים מותר לשרות בשבת, ומ"מ אם כוונתו לכובשם ולעשותם כבשים אסור.

אסור לשרות³⁹ גרעין אבוקדו או שעועית וכיו"ב במים כדי שיוציאו שרשים. יש ליזהר⁴⁰ מלהשליך זרעים או גרעיני פירות במקומות הלחים או במקום ירידת גשמים⁴¹, כיון שסופן להצמיח⁴².

וכן יש⁴³ ליזהר להשליך זרעים לתרנגולים אלא כשיעור שיוכלו לאכול ביום או יומים ולא יותר⁴⁴, דאע"ג דאין כוונתו להצמיח, כיון דבודאי אם יהיה מונח שם זמן הרבה יצמיחו, אם לא במקום דריסת רגלים, דאז לא יבואו לידי הצמחה.

י. ושכשיני ליה מסאני במיא שכשוד אין אבל כיבוס ... שכשוד מותר כיבוס אסור

³⁶ אף לרבי יוסי ברבי יהודה מש"ז שכא סקי"ב וכן כתב החזו"א
³⁷ ש"ש"כ (מהדר"ח פ"ח ס"ל), שו"ת שבט הלוי (ח"ו סי' מה וסי' קא), הגרנ"ק (חוש שני ח"א פי"ג עמ' קיד). ועיין באגרו"מ (ח"ד סי' עד לש אות יג). אמנם בתשובות הגריש"א (בסוף ספר כללים בהלכות שבת מלאכת לש) כתב להתיר בבלילה רכה, וכפי השינויים הנצרכים, כיון שאין אנו יודעים מה המקרה בורע פשתן.

³⁸ מ"ב שלו ס"ק נא

³⁹ שביתת השבת בבאר רחובות זורע ס"ק ב

⁴⁰ שו"ע סי' שלו סעי' ד

⁴¹ ועיין שביתת השבת שם סעי' ה ובבא"ר ס"ק ג שבמקום יבש בזמן ירידת גשמים אם אין הגשמים יורדים עכשיו אינו אלא איסור דרבנן כיון שאינו פס"ר שירדו גשמים בשבת ואחר שבת אין בו איסור דאורייתא כיון שאין תחילתו וסופו בחיוב

⁴² דהיינו בתבואה וכיו"ב סופן להצמיח כדרך גרעיני תבואה שצומחים מלחות וכמו כן יש לחשוש שאם ישאר שם זמן רב יבואו להשתרש באדמה וכמו שכתב במ"ב שם ס"ק לב וזה שייך גם בגרעיני זרעי פירות שם⁴³

⁴⁴ דבזמן מועט כזה לא יצמחו וכ"ש דלא ישרשו בקרקע משא"כ לג' ימים ויותר יצמחו הזרעים ויתחייב למפרע משום זרע גם לחד דעה ביו"ד סימן רצ"ג כל שיעור השרשה אינו אלא ג' ימים ודע דמיירי דהשליך את הזרעים בפעם אחת דאל"ה אסור להכין לימי החול (מ"ב שם ס"ק לד)

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | וובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

התנתא למשיחא בדרף היומי

מסנת זבחים

על אף שאין כיבוס וליבון בכלים ואין איסור לשפשף כלי עץ כגון שולחן או כסא וכדומה ואפילו נעלים מעץ וכיו"ב מותר⁴⁵. אבל בכלי עור שייך כיבוס.

ולפיכך המשפשף כלי עור, ובכלל זה מעיל עור ונעלי עור בין רכים ובין קשים, ואפי' חפף היטב במים את מקום הלכלוך והדיחו שיהא נקי חייב⁴⁶.

בגד העשוי מסיבים סינטטים⁴⁷ או מפת ניילון או פלסטיק וכיו"ב יש לחוש ששייך בהם כיבוס ודינם כעור⁴⁸ ולכן אין לשפשפם ולהדיחם כדי לנקותם.

מותר להשתמש בכפפות גומי בשבת על אף שבשעה שמשפשף את הדבר שמנקב משתפשפת גם הכפפה⁴⁹.

מפה או שעוונית רטובות מותר לנקותן במטלית לא – ספוגית, אבל יקפיד לנקותן אך ורק ביד רפה, ולא ישפשף את מקום הלכלוך במים, לא במטלית ואף לא ביד, וגם לא ישפשף שני חלקי המפה או השעוונית הרטובים זה בזה על מנת להסיר את הכתם. וגם לא ינקה את המפה או את השעוונית הרטובה במטלית רגילה, גם אם היא יבשה.

ומותר לשרות במים מפה זו העשויה מחומר פלאסטי, או שעוונית זו (אם אמנם תחתיתה עשויה חומר שאינו סופג), כדי להסיר את שיירי האוכל שנדבקו בה, וגם מותר להזרים עליה מים לצורך זה ולהסיר את שיירי האוכל ביד רפה. אולם אסור להסיר את הנדבק על ידי שפשוף חלקי המפה הרטובים זה בזה, או על ידי שפשוף ביד במים. אחרי השריה מותר לתלות מפה זו על מנת לייבשה, אבל לא יתלה אותה במקום סמוך לתנור או להסקה.

כל מה שנאמר לעיל שמותר לעשותו לצורך ניקוי המפה, אינו אלא אם הוא צריך למפה בו ביום.

⁴⁵ מ"ב סי' שב ס"ק מא

⁴⁶ מ"ב שם וס"ק מב ובה"ל שם סעי' ט ד"ה אבל וד"ה זה על

⁴⁷ ש"כ פט"ו סעי' ה ו ועיין ארחות שבת פי"ג הערה ו שכתב שמסתבר שאף בנייר יש איסור כיבוס אם משפשפו ולהכי אין לנקות ספר בשבת שנפל עליו לכלוך ונדבק או נספג בו לכלוך ועיי"ש הערה ז שהגר"נ קרליץ שליט"א סבר שרצפת לינוליאום או טפט או PVC וכיו"ב שדבוק לרצפה הרי הוא כרצפה עצמה ואין בשיפשוף או בהדחתו משום כיבוס (אמנם יש איסור בהדחת היצפה סתם עיין סי' שלז)

⁴⁸ ועיין ארחות שבת שם סעי' ו ז שמותר לרהוץ מוצץ או פיטמת גומי בשבת וכן כוסות וצלחות חד פעמיים והגר"ש אלישיב זצ"ח ס"ל שמוצץ או פיטמה יש להחמיר שלא לשפשפו בעת רחיצתו אבל מותר להזרים עליו מים מרובים בזרם חזק כדי להסיר ממנו ליכלוך הדבוק בו

⁴⁹ ארחות שבת שם סעי' ו בשם הגר"נ קרליץ שליט"א

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DL117K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכתא למשיחא בדרף היומי

מסכת זבחים

מפה העשויה חומר סינתטי ששוליה תפורים בחוט טבעי, יזהר שלא יתכוין להרטיב את שולי המפה, וגם לא יזרים עליהם מים בשעה שמנקה אותה, והוא הדין שעליו להיזהר שלא יתכוון להרטיב את החלק הסופג של שעוונית זו.

הלכתא למשיחא

יא. בגד שיצא חוץ לקלעים נכנס ומכבסו במקום קדוש נטמא חוץ לקלעים קורעו נכנס ומכבסו במקום קדוש

כבר התבאר שהכיבוס צריך להיות דוקא בעזרה, ובגד שנתיז עליו דם⁵⁰ החטאת ויצא חוץ לעזרה מחזירו לעזרה ומכבסו שם, נטמא חוץ לעזרה שאסור להכניסו בטומאה כיצד יעשה, קורעו כדי שיטהר ומכניסו ומכבסו בפנים, וצריך להניח בו שלם כדי מעפורת כמבואר בגמ' להלן, לפי שנאמר (ויקרא ו פסוק כ) על הפגד צריך לכבס בגד, ואף על פי שהוא טמא מדבריהם⁵¹ מפני כדי המעפורת שנשארה בו, כיון שנקרע רובו טהור מן התורה ומותר להכניסו למקדש לכבס הדם.

יב. כלי חרס שיצא חוץ לקלעים נכנס ושוברו במקום קדוש נטמא חוץ לקלעים נוקבו ונכנס ושוברו במקום קדוש

⁵⁰ רמב"ם הלכות מעשה הקרבנות פרק ה הלכה יט
⁵¹ תימה דבפ' העור והרוטב (דף קכ"ג ב) איכא תרי לישני בגמ' גבי מתניתין דנקרע רובה טהורה דלחד לישנא קאמר דאם שייר כדי מעפורת טמאה וללישנא בתרא קאמר דאפילו שייר כדי מעפורת טהורה ובפרק דם הטאת הקשו מלישנא קמא ותירצו דטמאה מדרבנן אבל ללישנא בתרא ליכא טומאה כלל אפילו שייר כדי מעפורת, ורבינו ז"ל פסק כאן כלישנא קמא ובס"פ כ"ג מהל' כלים פסק כלישנא בתרא שכתב שם אינה חיבור אפי' שייר כדי מעפורת דהיינו כלישנא בתרא דאי ללישנא קמא טמאה בשיור כדי מעפורת אף על פי שהוא טבולת יום דרב הונא אמתני' קאי ומתני' איירי בטבולת יום כדמוקי לה רב נחמן התם ולא פליגי אהרדי. ז"ל דרבינו ז"ל נראה לו דהדין לפסוק כלישנא בתרא דבפרק העור והרוטב דהכי הלכתא כלישנא בתרא ובפרק דם הטאת פריך סתמא דגמ' מלישנא קמא דלכאורה משמע דהלכתא כוותיה ודברים אלו סותרים ועיי"ש שיישב הו"א דגמ' ועיין במל"מ פכ"ג מהל' כלים ה"א שהאריך טובא בזה. ולהלן דף צה. יבואר שלדעת האחרונים רק בהטבילה ביומה טהור בכדי מעפורת כיון שאינו מקפיד ועתיד לקרוע אך בסתם אסור מדרבנן שמא לא יקרענה רובה.

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכתא למשיחא בדרף היומי

מסנת זבחים

כלי חרס⁵² שבישל בו החטאת ויצא מכניסו ושוברו בפנים, נטמא בחוץ נוקבו בכדי שרש קטן כדי שיטהר כמו שיתבאר להלן דף צה. בעזחי"ת, ומכניסו ושוברו בפנים, ואם נקבו נקב גדול מזה אינו שוברו בפנים שהרי אינו כלי ואין שוברין בפנים אלא כלים.

יג. כלי נחשת שיצא חוץ לקלעים נכנס ומורקו ושוטפו במקום קדוש נטמא חוץ לקלעים פוחתו ונכנס ומורקו ושוטפו במקום קדוש

וכן כלי מתכות⁵³ שבישל בו ויצא חוץ לעזרה מכניסו ומורקו ושוטפו בפנים, נטמא כשיצא פוחתו עד שיטהר ומכניסו בפנים וחוזר ומרדדו עד שיסתם הפחת ויחזור כתבנית הכלים, ואחר כך מורקו ושוטפו בעזרה שנאמר (שם פסוק כא) ואם בכלי נחשת בשלה ומרק וישטף במים. אין מוריקן בפנים אלא כלים

⁵² רמב"ם שם הלכה כא
⁵³ רמב"ם שם.

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748
להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה
<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

